

Met je baby naar de bieb

Voorlezen is goed voor peuters en kleuters, dat weten de meeste ouders wel. Maar is het nodig om hier al mee te beginnen in de babytijd? Loont het om baby's voor te lezen? Aan de Universiteit Leiden werd de afgelopen jaren wetenschappelijk onderzoek gedaan naar het effect van een leesbevorderingsprogramma bij baby's. De resultaten zijn veelbelovend; BoekStart maakt baby's slimmer!

DOOR ESTHER SMID

Is het BoekStartkoffertje aanleiding om meer te gaan voorlezen aan kinderen van nul tot twee jaar? En gaan kinderen door een vroege start met voorlezen meer taal beheersen? Die vragen stonden centraal bij het onderzoek dat Heleen van den Berg uitvoerde onder ouders van baby's. Van den Berg, afgestudeerd aan de Universiteit Leiden in de Pedagogische Wetenschappen, met als specialisatie Leerproblemen, begon in oktober 2010 aan haar promotieonderzoek naar de effecten van BoekStart. 480 ouders uit het hele land die het gratis BoekStartkoffertje ophaalden bij de bibliotheek, werden in het onderzoek vergeleken met 302 ouders uit gemeenten waar BoekStart nog niet was geïntroduceerd. Van den Berg: 'In beide groepen zitten natuurlijk ouders die hun baby sowieso voorlezen. Misschien vooral in de groep die het BoekStartkoffertje heeft afgehaald. Effecten van BoekStart worden daarom gemakkelijk te groot ingeschat. Daar hebben we rekening mee gehouden bij het bepalen van de effecten van BoekStart op de taalontwikkeling van baby's.'

Strafpunten

Van den Berg nam drie keer een online vragenlijst af bij ouders, de baby's waren bij het eerste meetmoment ongeveer acht maanden oud. Ouders antwoordden hoe vaak ze rijmpjes opzeggen, verhaaltjes vertellen, apps gebruiken, televisiekijken, liedjes zingen en voorlezen. Omdat ze weten dat voorlezen belangrijk is, zullen ze geneigd zijn te zeggen dat ze dat veel doen. 'Daarom hebben we ook op een andere manier getest of ze inderdaad voorlezen,' aldus Van den Berg, 'Ouders kregen online-lijsten met afbeeldingen van boekjes en moesten aangeven met welke boekjes ze bekend zijn. Om te voorkomen dat zomaar wat aankruisen een hoge score oplevert, staan in de lijst ook niet-bestaande boekjes die strafpunten opleveren. BoekStart-ouders scoorden beter op deze test; zij waren meer gaan voorlezen.'

FOTO'S JAMIEK DAM

Bij de tweede en derde meting, rond de 15 en 22 maanden, is vooral gevraagd naar de taalontwikkeling. Van den Berg: 'We gebruikten hiervoor een woordenlijst waarbij ouders moesten aangeven welke woorden hun kind begrijpt en welke het al gebruikt. De resultaten werden vergeleken met een test die de onderzoekers bij een klein deel van de kinderen thuis afnamen. Daaruit bleek dat de woordenlijst een goede manier is om iets te weten te komen over de taalontwikkeling van baby's: onze observaties kwamen overeen met wat ouders rapporteren.'

Extra gevoelig

Kinderen die van jongs af aan worden voorgelezen, ontwikkelen daadwerkelijk een voorsprong op het gebied van taal- en leesvaardigheid. Van den Berg: 'Verschillen in woordenschat als gevolg van BoekStart zijn al meetbaar als kinderen pas vijftien maanden oud zijn. Daarna worden de verschillen alleen maar groter. Bij kinderen met een moeilijk temperament, die bijvoorbeeld vaak huilen tijdens eten, wassen en spelen, is het effect op de taalontwikkeling nóg groter. Het lijkt erop dat die kinderen extra gevoelig zijn voor voorlezen en dus ook voor BoekStart.'

Bovendien blijkt uit het onderzoek dat bibliotheken een rol vervullen als expertisecentrum. Meer dan de helft van de BoekStart-ouders bezoekt minstens eens per maand de bibliotheek als hun baby ongeveer acht maanden oud is. 'Als gevolg daarvan gaan ouders hun baby meer voorlezen,' concludeert Van den Berg. 'Ook de BoekStart-ouders van de temperamentvolle kinderen lezen meer voor, ondanks negatieve reacties van hun kind.'

Slimmere baby's

Omdat baby's nog niet goed begrijpen wat je zegt en niet verbaal kunnen reageren, denken veel ouders, ook hogeropgeleide, wellicht dat het geen zin heeft om al aan baby's voor te lezen. Dit onderzoek toont juist aan dat baby's hun woordenschat sneller uitbreiden als ouders vroeg beginnen met voorlezen. BoekStart maakt ouders ervan bewust dat ook baby's veel kunnen leren, door te wijzen naar plaatjes in een boek, details te benoemen en de illustraties te voorzien van verder commentaar. Van den Berg benadrukt het nog maar eens: 'Leesbevorderingsprogramma BoekStart heeft een positief effect op de taalontwikkeling van baby's via het voorleesgedrag van ouders. Het gratis BoekStartkoffertje maakt baby's slimmer. En het is ook nog eens een heel leuk koffertje. Veel ouders gebruiken het als logeerkoffertje. Prima natuurlijk, maar ik hoop wel dat er dan ook een boekje in meegaat!' ●●●

Wat is BoekStart?

BoekStart is een leesbevorderingsprogramma om voorlezen aan jonge kinderen te bevorderen, dat in 2008 werd geïnitieerd vanuit de bibliotheek en waarbij gemeenten, consultatiebureaus, kinderopvang en boekhandels actief zijn betrokken. Ouders ontvangen een uitnodiging om bij de plaatselijke bibliotheek een gratis BoekStartkoffertje op te halen met daarin een informatiefolder, een aantal babyboekjes en een cd met rijmpjes en versjes. Ook hoort er een gratis bibliotheek-lidmaatschap voor de baby bij. Bij alle deelnemende bibliotheken (inmiddels 99 procent) is een speciale medewerker opgeleid om ouders te adviseren over geschikte boeken voor baby's en peuters. BoekStart is ontwikkeld door Stichting Lezen en het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken en is onderdeel van het programma Kunst van Lezen.